

Górski, Grzegorz

Postulaty Administracji Zmilitaryzowanej Związku Walki Zbrojnej (ZWZ) - Armii Krajowej (AK) pod adresem Administracji Zastępczej

Czasy Nowożytne 4, 225-255

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Grzegorz Górski

(Toruń–Lublin)

Postulaty Administracji Zmilitaryzowanej Związku Walki Zbrojnej (ZWZ) – Armii Krajowej (AK) pod adresem Administracji Zastępczej

Publikowany niżej po raz pierwszy zestaw dokumentów, pochodzi z zachowanych zbiorów archiwalnych Szefa Administracji Zmilitaryzowanej ZWZ–AK („Teczki”), ppłka Ludwika Muzyczki. Zbiór ten znajduje się w posiadaniu prof. Stanisława Salmonowicza w Toruniu.

Postulaty zostały opracowane w organizujących się wiosną 1941 r. Biurach Wojskowych, stanowiących centralny szczebel Administracji Zmilitaryzowanej. Administracja ta, tworzona była z myślą o przygotowaniach do powstania powszechnego. Ogólne założenia powstania opracowane zostały w warszawskiej Komendzie ZWZ¹, a następnie w oparciu o nie opracowany został plan powstania powszechnego. Podpisany w początkach 1941 r. przez gen. S. Roweckiego – Komendanta Głównego ZWZ jako „Meldunek Operacyjny nr 54”², został przesłany celem zatwierdzenia do Londynu³.

1. Szerzej pisze o tym w swych wspomnieniach K. Pluta-Czachowski, *III faza konspiracji – sformułowanie koncepcji wojenno-powstańczej Kraju. Sierpień 1940 – Lipiec 1941*, mps w zbiorach Instytutu Historii PAN w Wraszwie.
2. *Armia Krajowa w dokumentach*, Tom I, Londyn 1970, (dalej: AK I) s. 437 – 442,
3. Wysłany do Londynu dotarł tam 25 czerwca 1941 r. Wybuch wojny niemiecko-sowieckiej zdezaktualizował jednak jego założenia, co zmusiło Komendę Główną do kontynuowania prac nad planem. Ich efektem będzie kolejna wersja planu powstania przedstawiona w „Meldunku Operacyjnym Nr 154” z 1942 r. I ten jednak zdezaktualizował się wobec rozwoju sytuacji wojennej na froncie wschodnim. W konsekwencji przygotowany zostanie kolejny wariant wystąpienia zbrojnego, który otrzymał kryptonim „Burza”. Powyższe zmiany nie miały jednak zasadniczego wpływu na prace podejmowane przez struktury administracyjne.

Ukończenie prac planistycznych oznaczało w praktyce, że zdecydowana większość komórek organizacyjnych ZWZ-AK wszystkich szczebli, rozpoczynała przygotowania do konkretnych przedsięwzięć związanych z przeprowadzeniem akcji powstańczej. Jednym z istotnych elementów tych przygotowań było wykonanie przez podziemny aparat administracyjny wielu zadań związanych z potrzebami wojska. Ten schemat znany był z przedwojennych rozwiązań prawnych, gdzie administracja wykonująca postulaty wojska określana była mianem tzw. komend etapowych⁴.

Tworzenie struktur administracji było także jednym z kluczowych założeń organizacyjnych leżących u źródeł koncepcji tworzenia Polskiego Państwa Podziemnego (PPP)⁵. Po wielu kontrowersjach związanych z miejscem cywilnego pionu podziemia krajowego, jego organizacyjnego kształtu, jak i jego relacji z pionem wojskowym⁶, w początkach 1941 r. rozpoczęto tworzenie w Delegaturze Rządu RP na Kraj, która stopniowo przejęła funkcje ośrodka dyspozycyjnego odtwarzanej w podziemiu tzw. Administracji Zastępczej.

Jednak w momencie kiedy ZWZ przystępował do prac przygotowujących kraj do powstania powszechnego, doszło do motywowanego względami politycznymi, poważnego zaostrzenia wzajemnych relacji pomiędzy ośrodkiem

4. Ustawa o stanie wojennym i zwłaszcza dekret Prezydenta o sprawowaniu zwierzchnictwa nad Siłami Zbrojnymi o organizacji naczelnych władz wojskowych i komisariach cywilnych – od chwili mianowania Naczelnego Wodza (Dz. U. RP Nr 57 z 1939 r. poz. 366) dawały bardzo solidne podstawy do tworzenia, także w konspiracji, struktur podziemnej administracji zorientowanej na realizację potrzeb wojska. Niestety, atmosfera polityczna w środowisku emigracyjnym uniemożliwiała praktycznie w okresie tworzenia konspiracyjnych struktur racjonalną dyskusję i choćby stosowną modyfikację przepisów przedwojennych. Dopiero od późnej jesieni 1941 r. gen. Sikorski zrewiduje swoją politykę, czego konsekwencją będzie także zmiana nastawienia do ZWZ – AK i, w interesującym nas zakresie, do problemu funkcjonowania podziemnej administracji.

5. Ideę tę sformułował jeszcze w oblężonej stolicy wraz z gronem najbliższych współpracowników gen. M. Karaszewicz-Tokarzewski. Wyraźnie uwzględniała ona w ramach ogólnego założenia odtworzenie w podziemiu instytucji publicznych II RP, także aparatu administracji państwowej. Szerzej pisze o tym w swoich pracach: G. Górski, *Administracja Polski Podziemnej 1939–1945*, Warszawa 1995; *Ustrój Polskiego Państwa Podziemnego w latach 1939–1944*, Lublin 1995.

6. Nie wspominam tu już o problemach personalnej obsady stanowisk dowódczych i kierowniczych, które wywoływały szczególne napięcie.

cywilnym i wojskowym. Efektem nieporozumień była decyzja dowództwa ZWZ o rozpoczęciu, niezależnie od prac Delegata Rządu, formowania aparatu administracyjnego, który miał przygotować dziedziny życia ważne z punktu widzenia potrzeb wojska w perspektywie powstania. Powstała w ten sposób Administracja Zmilitaryzowana została jednak uwikłana w polityczne kontrowersje, które towarzyszyć jej miały przez cały okres funkcjonowania.

Kiedy więc w maju 1941 r. Komendant Główny ZWZ przekazał Delegatowi Rządu RP C. Ratajskiemu postulaty i zadania Sił Zbrojnych, ten ich nie przyjął uzasadniając, „że Komendant Sił Zbrojnych w Kraju nie ma stawiać Głównemu Delegatowi Rządu postulatów, a może to uczynić w stosunku do niego wyłącznie Naczelny Wódz”⁷. Na szczęście „gruntowne rozważenie sprawy na podstawie argumentów dostarczonych przez Siły Zbrojne spowodowało wycofanie się Głównego Delegata Rządu z zajmowanego stanowiska i przyjęcie do wykonania przez Administrację Zastępczą zgłoszonych postulatów”⁸.

Ta reakcja C. Ratajskiego, biorąc pod uwagę ówczesną atmosferę polityczną, specjalnie nie dziwi. Nie wykluczone, że tak Delegat jak i stronnictwa polityczne, uwzględniając spektakularne sukcesy niemieckie w tym czasie uznawały, że plan powstania powszechnego to po prostu swoisty kamuflaż intencji dowództwa ZWZ. Być może podejrzewano, że przy pomocy tego planu ZWZ chce po prostu zdominować i podporządkować sobie ośrodek cywilny. Z kolei reakcja Delegata i stronnictw na „Postulaty” wpłynąć też musiała bez wątpienia na decyzję o zintensyfikowaniu prac organizacyjnych w pionie Administracji Zmilitaryzowanej.

Możemy się też domyślać, że na zmianę nastawienia C. Ratajskiego do „Postulatów” poza argumentami użytymi przez gen. Roweckiego, mogła mieć także ich wnikliwa lektura. Musiała ona bowiem uzmysłwić Delegatowi i jego współpracownikom, że „Postulaty” nie są żadnym sekretnym sposobem na podporządkowanie ZWZ Administracji Zastępczej. Przeciwnie. Nie ulega wątpliwości, że właśnie treść „Postulatów” jest jednym z najdobitniejszych przykładów na to, jak daleko było twórcom „Teczki” do realizowania pomysłów czy domysłów, które jej wtedy (ale i dziś nierzadko) przypisywano.

7. AK III, s. 199.

8. Ibidem.

„Postulaty” bowiem zawierały szereg wskazówek organizacyjnych i merytorycznych, które oprócz tego, że były w sposób oczywisty konieczne z punktu widzenia potrzeb wojska, to stanowiły także bez wątpienia pomoc w tworzeniu i kierunkowaniu prac poszczególnych departamentów i ich komórek terenowych.

Także fakt iż kierowano je do ośmiu departamentów oznaczał, że ZZW sprowadza swe zainteresowania nie do całości ówczesnego aparatu Delegatury liczącego 12–13 Departamentów. Te komórki, do których „Postulaty” kierowano w sposób nie budzący wątpliwości funkcjonowały w sferach istotnych lub bardzo istotnych w perspektywie myślenia o powodzeniu planów powstańczych. Ale i w tych przypadkach widać było wyraźnie zawężenie swych zainteresowań do rzeczywistych potrzeb wojennych. Analiza zakresu postulatów pod adresem Departamentów Skarbu, Sprawiedliwości, Rolnictwa czy Pracy, Opieki Społecznej i Zdrowia pokazuje to wyraźnie. W najszerszym zakresie – to oczywiste – wojsko było zainteresowane funkcjonowaniem komunikacji, telekomunikacji oraz przemysłu i bezpieczeństwa wewnętrznego. Toteż kierowane do odpowiednich resortów postulaty w tych sferach były najważniejsze.

Decyzja o przyjęciu ich do realizacji dowodzi, że w końcu kierownictwo Delegatury nie widziało w związku z tym zagrożeń dla swej pozycji. Przeciwnie, analiza funkcjonowania aparatu Delegatury Rządu pokazuje, że właśnie zadania określone przez „Teczke”, stały się jednym z kierunków prac zainteresowanych departamentów⁹. Z tego punktu widzenia wydaje się, że publikacja tych dokumentów jest jak najbardziej zasadna.

Dodać też trzeba, iż w początkach 1943 r., już w zasadniczo odmiennej atmosferze politycznej, ale i w nowej sytuacji strategicznej, w związku z nowym planem powstania powszechnego, Dowódca AK przedstawił uaktualnioną wersję postulatów¹⁰. Ich treść nie odbiegała zasadniczo jednak od pierwotnej wersji. Tym razem nie było praktycznie żadnych oporów z ich przyjęciem przez Delegata Rządu, Jana S. Jankowskiego.

9. Szerzej piszę o tym w pracy: G. Górski, *Administracja Polski*.

10. Ibidem, s. 125.

**POSTULATY SIŁ ZBROJNYCH do
DEPARTAMENTU SPRAW WEWNĘTRZNYCH**

A. POSTULATY ORGANIZACYJNE

I. Organizacja władz. Utworzenie aparatu administracji zastępczej, w ramach uchwalonych przez P.K.P. we wrześniu i zatwierdzonych przez Tymcz.[asowego] Del.[egata] Rz.[ądu] w porozumieniu z Komend.[antem] Gł.[ównym] S.S.S., a to:

- 1) na szczeblu zwierzchnim
- 2) „ „ okręgów (województw)
- 3) „ „ powiatów
- 4) „ „ gmin miejskich i wiejskich
- 5) „ terenie Rzeczypospolitej

II. Wyznaczanie obsady osobowej na wszystkich szczeblach:

- 1) na czas wystąpienia zbrojnego i okres walki w szczególności

w Departamencie:

- 2) kierownika i zastępcę Sekcji Politycznej i Bezpieczeństwa [dopisek ręczny – *jest*]
- 3) kierownika i zastępcę Sekcji Samorządowej [dopisek ręczny – *jest*]

na szczeblach okręgu:

- 4) naczelnika wydziału Spraw Wewnętrznych [dopisek ręczny – *są* –
Warszawa prowincja, Lublin,
- 5) „ „ Bezpieczeństwa *Kraków, Pomorze, Wołyń,*
Śląsk, Wilno,
- 6) „ „ Samorządu *w przygotowaniu – Warszawa*
miasto, Radom, Lublin,
Polesie, Białystok, Poznań, Łódź]

Na szczeblach powiatu:

- 7) kierowników powiatów
- 8) referentów bezpieczeństwa

w samorządzie terytorialnym:

- 9) prezydentów i burmistrzów miast
- 10) wójtów

w policji:

- 11) Komendanta Głównego i jego zastępcę
- 12) Komendantów Okręgowych
- 13) „ powiatowych

III. Utworzenie aparatu służby bezpieczeństwa:

- 1) porządkowej
- 2) rezerw policyjnych
- 3) kryminalnej
- 4) politycznej

B. INNE POSTULATY

IV. Opracowanie projektów rozporządzeń wykonawczych do ustaw i rozporządzeń prezydenta RP. W potrzebnym zakresie lub zmian do nich – dla wydania ich przez Delegata Rządu.

V. Ustalenie stosunku do ustawodawstwa wprowadzonego przez okupanta:

- 1) które rozporządzenie i zarządzenie uchylić
- 2) „ utrzymać na okres przejściowy (z uwagi na luki w prawie polskim i możliwość zastosowania ich do osób narodowości niemieckiej w sensie retorsji:
 - a) bez zmian
 - b) po uprzednim wprowadzeniu zmian

VI. Opracowanie i uzgodnienie projektów zarządzeń, dotyczących wszelkich kwestii z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego w szczególności:

- 1) unieszkodliwienie elementów wywrotowych
- 2) unieszkodliwienie elementów przestępczych
- 3) unormowanie zagadnień narodowościowych
 - a) Niemców (Volksdeutschów)
 - b) Żydów
 - c) Ukraińców
 - d) Białorusinów
 - e) Rosjan
 - f) cudzoziemców innych narodowości
- 4) sądownictwo administracyjne (sądy policyjne)
- 5) obozy koncentracyjne
- 6) ghetto (miejsce wyodrębnienia)

VII. Rozpatrzenie i uregulowanie zagadnienia powrotu ludności (łącznie z Departamentami: Pracy i Zdrowia, Rolnictwa, Komunikacji i Skarbu).

VIII. Rozwiązanie zagadnienia wysiedlenia osób narodowości niemieckiej (zarządzeniem administracyjnym).

IX. Opracowanie i uzgodnienie projektów zarządzeń, dotyczących wszelkich spraw wojskowych i mobilizacyjnych, w szczególności”

- 1) poboru
- 2) mobilizacji i demobilizacji
- 3) osobistych i rzeczowych świadczeń wojennych
- 4) zasiłków dla rodzin wojskowych
- 5) meldunków
- 6) kwaterunku
- 7) reklamacji od czynnej służby wojskowej
- 8) spraw związanych z przygotowaniem obrony państwa (O P L , OPGAZ, PW i inne)
- 9) innych spraw wynikających z ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym, a wykonywanych przez administrację ogólną

X. Przymusowe zajęcie pomieszczeń dla władz i urzędów.

XI. Opracowanie i uzgodnienie zarządzeń dotyczących mienia ruchomego i nieruchomego, pozostawionego przez okupantów, w tym sprzętu wojskowego.

XII. Opracowanie i przygotowanie zarządzeń, które dawałyby gwarancję sprawnego wykonywania przez aparat samorządu terytorialnego wszelkich nakazów związanych z potrzebami wojska i wojny (np. meldunki, zasiłki, świadczenia, wyżywienie, itp.), a zakresu własnego – dobre postawienie spraw opieki społecznej, zdrowia publicznego (hygiena ludności, mieszkań i otoczenia) i weterynarii (walka z zarazkami zwierząt, służba w rzeźniach, zwalczanie tajnego uboju, itp.)

[dopisek ręczny – *Sprawa Warszawy – miasto*]

**POSTULATY SIŁ ZBROJNYCH do
DEPARTAMENTU SPRAWIEDLIWOŚCI.**

A. POSTULATY OGÓLNE

- I. Przygotowanie aparatu wymiaru sprawiedliwości.
- II. Wyznaczenie obsady osobowej na wszystkich szczeblach, w szczególności:
 - a) wyznaczenie Kierownika Sekcji Administracyjnej,
 - b) „ Kierowników Sądów Apelacyjnych,
 - c) „ „ Prokuratorów Sądów Apelacyjnych,
 - d) powołania do życia sądów doraźnychna czas wystąpienia zbrojnego i okres walki.

B. INNE POSTULATY

- III. Opracowanie projektów rozporządzeń wykonawczych do Ustaw i Rozporządzeń Prezydenta RP. W potrzebnym zakresie lub zmian do nich – dla wydania ich przez Delegata Rządu.
- IV. Ustalenie stosunku do ustawodawstwa, wprowadzonego przez okupanta:
 - 1) które rozporządzenia i zarządzenia uchylić,
 - 2) „ utrzymać na okres przejściowy (z uwagi na luki w prawie polskim i możliwość zastosowania ich do osób narodowości niemieckiej w sensie retorsji),
 - a) bez zmian po uprzednim wprowadzeniu zmian.
- V. Przygotowanie rezerw personelu sędziowsko – prokuratorskiego (duże straty w sądownictwie i prokuraturze; konieczność uzupełnienia wojskowego korpusu sądowego)
- VI. Rozszerzenie postępowania doraźnego na niektóre przestępstwa dotychczas postanowieniu temu nie poddane.
- VII. Przedłużenie terminu przewidywanego w art. 13 Rozp.[orzędzenia] Prezydenta RP z 19. III. 1928r. (Dz. U. RP Nr 33 poz. 315 o postępowaniu doraźnym) na zasadzie art. 33, par. 2 przep.[isów] przech.[odnich] pow.[yższego] rozp.[orzędzenia])
- VIII. Eksmisja z mieszkań rodzin osób powołanych do służby wojskowej (odpowiednie zastosowanie art. 2 Dekretu Prez. RP z dn. 3 IX 1939 r. – Dz. U. RP NR 89 poz. 572).

IX. Zawieszenie w niektórych przypadkach postępowania sądowego oraz egzekucji przeciwko członkom rodzin powołanych do służby wojskowej.

X. Usprawnienie postępowania cywilnego i karnego (podyktowane względami przyspieszenia represji karnej, względami bezpieczeństwa i zaufania ludności do państwowego wymiaru sprawiedliwości oraz brakiem personelu, np.:

- 1) przyjęcie zasady regulaminowej, że sprawę cywilną lub karną rozpoznaje sąd w tym składzie, któremu stosownie do podziału czynności przypada po wniesieniu do sądu,
- 2) odroczenie rozprawy karnej nie powoduje jej w nowym terminie od początku, jeżeli sprawę rozpoznaje sąd w tym samym składzie, który wydał postanowienie o odroczeniu (art. 348 – 350, 459 K. P. K.),
- 3) dalsze ograniczenia nowości w postępowaniu apelacyjnym (art. 404 k. p. c.).
- 4) skrócenie toku instancji w postępowaniu karnym z trzech do dwóch (trzecia instancja tylko w cięższych sprawach).

POSTULATY SIŁ ZBROJNYCH do DEPARTAMENTU SKARBU.

A. POSTULATY OGÓLNE

I. Organizacja władz. Utworzenie aparatu administracji zastępczej w ramach uchwalonych przez P. K. P. we wrześniu 1940 r. i zatwierdzonych przez Tymcz[asowego] Deleg.[ata] Rz.[ądu] w porozumieniu z Komend.[antem] S. S. S. A to:

- 1) na szczeblu zwierzchnim w szczególności:
 - a) stanowisko szefa Sekcji Monopolowej,
 - b) „ dyrygenta banków,
- 2) na szczeblu okręgów (województw),
- 3) „ „ powiatów,
- 4) „ terenie Rzeczypospolitej

II. Wyznaczenie obsady osobowej na wszystkich szczeblach:

- 1) na czas wystąpienia zbrojnego i okres walki

Aparat skarbowy jest skorumpowany. Ponieważ stan ten istniał w dużym

stopniu przed wojną, można żywić obawę co do jego działalności w Wolnej Polsce. Dlatego głębokie przeanalizowanie tego zagadnienia obecnie jest niezbędne dla przygotowania właściwych zarządzeń.

B. INNE POSTULATY

- III. Opracowanie projektów rozporządzeń wykonawczych do Ustaw i Rozporządzeń Prezydenta RP. W potrzebnym zakresie lub zmian do nich – dla wydania ich przez Delegata Rządu.
- IV. Opracowanie planu działania Departamentu Skarbu i banków, celem zadośćuczynienia potrzebom życia gospodarczego w związku z koniecznością natychmiastowego pełnego uruchomienia warsztatów rolniczych.
- V. Powołanie do życia Urzędu Cen

Budżet

- VI. Opracowanie planu pokrycia pierwszego nadzwyczajnego budżetu wydatków, w szczególności wydatków wojennych, bez uciekania się do nadmiernych pożyczek w B.[anku] E.[misyjnym] z przewidzeniem rezerw kasowych w bankach K.[omunalnych] K.[as] O.[szczędności], Ubezpieczalni Społecznej, w instytucjach ubezpieczeniowych prywatnych oraz w większych przedsiębiorstwach przemysłowych, handlowych i komunalnych.
- VII. Opracowanie planów działania komisji oszczędnościowych cywilnych i wojskowych oraz kontrolerów wykonania budżetu celem ograniczenia wydatków państwowych od pierwszych dni niepodległości.

Pieniądz

- VIII. Przygotowanie planu zgromadzenia rezerw pieniężnych, celem zabezpieczenia pierwszych wydatków MOB.
- IX. Zewidencjonowanie kas głównych skarbowych, instytucji kredytowych, państwowych, samorządowych i prywatnych oraz ich oddziałów, celem przygotowania zabezpieczenia. Rozpatrzenie które z nich wymagać będą ochrony wojska lub organów bezpieczeństwa publicznego.
- X. To samo dotyczy wytwórni papierów wartościowych i Mennicy.
- XI. Opracowanie planu uruchomienia Wytwórni Papierów Wartościowych (sprawa zabezpieczenia uruchomienia surowców i materiałów technicznych).

XII. Opracowanie i uzgodnienie sposobu podejmowania sum przez wojsko od instytucji państwowych i cywilnych w terenie.

XIII. Przygotowanie projektów dekretów i rozporządzeń dla uregulowania od pierwszego dnia objęcia władzy:

- 1) sprawy środków płatniczych na terenie działalności B. E. w Polsce,
- 2) sprawy środków płatniczych na terenach objętych działalnością Banku Rzeszy i Banku ZSRR (sprawa wymiany banknotów tych banków, ustalenie relacji itp.)

Monopole

XIV. Zwewidencjonowanie wytwórni i składów monopolowych oraz głównych wytwórni i składów przedmiotów obciążonych akcyzą, celem przygotowania zabezpieczenia

XV. Przygotowanie planu uruchomienia wytwórni monopolowych oraz wytwórni i składów przedmiotów obciążonych akcyzą.

POSTULATY SIŁ ZBROJNYCH do DEPARTAMENTU PRACY, OPIEKI I ZDROWIA.

A. POSTULATY ORGANIZACYJNE.

I. Organizacja władz. Utworzenie aparatu administracji zastępczej, w ramach uchwalonych przez P. K. P. we wrześniu 1940r. i zatwierdzonych przez Tymcz.[asowego] Del.[egata] Rz.[ądu] w porozumieniu z Komend.[antem] Gł.[ównym] S. S. S., a to:

- 1) na szczeblu zwierzchnim
- 2) na szczeblu okręgów (województw) [dopisek ręczny: Warszawa
prowincja, Kraków, Lwów, Pomorze]
- 3) na szczeblu powiatów [dopisek ręczny: nie ma]
- 4) na szczeblu gmin miejskich i wiejskich,
- 5) na terenie Rzeczypospolitej.

II. Wyznaczenie obsady osobowej na wszystkich szczeblach: na czas wystąpienia zbrojnego i okres walki.

B. INNE POSTULATY

III. Opracowanie projektów rozporządzeń wykonawczych do Ustaw i Rozporządzeń Prezydenta RP. W potrzebnym zakresie lub zmian do nich – dla wydania ich przez Delegata Rządu.

IV. Ustalenie stosunku do ustawodawstwa wprowadzonego przez okupanta:

- 1) które rozporządzenia i zarządzenia uchylić,
- 2) które utrzymać na okres przejściowy (z uwagi na luki w prawie polskim i możliwość zastosowania ich do osób narodowości niemieckiej w sensie retorsji):
 - a) bez zmian,
 - b) po uprzednim wprowadzeniu zmian.

V. Służba zdrowia dla wojska. W celu ułożenia ogólnego planu funkcjonowania służby zdrowia trzeba dokonać:

- 1) ewidencji zakładów leczniczych (liczba łóżek, specjalność, zaopatrzenie, posiadane rezerwy, możliwości rozszerzenia, przydatność na potrzeby wojska, obsada personalna)
- 2) ewidencja lokali nadających się do przystosowania na potrzeby szpitali,
- 3) ewidencja instytucji opieki lekarskiej: ośrodki zdrowia, ambulatoria, przychodnie (dane jak wyżej),
- 4) ewidencja instytucji pomocniczych: zakłady higieny, zakłady dezynfekcyjne, itp.,
- 5) ewidencja zakładów przemysłu farmaceutycznego i wytwarzającego instrumenty i przyrządy lekarskie (rodzaj produkcji, możliwości produkcyjne, posiadane zapasy, obsada personalna),
- 6) ewidencja aptek, składów aptecznych (posiadane zapasy),
- 7) ewidencja personelu lekarskiego (wiek, zdatność do służby wojskowej, Izba Lekarska) przy przeprowadzeniu ewidencji – rozważyć sprawę reklamowania personelu lekarskiego przez cywilną służbę zdrowia,
- 8) ewidencja personelu pomocniczo-lekarskiego (jak wyżej – pielęgniarki, felczerzy, dezynfektorzy itp.),
- 9) ewidencja personelu weterynaryjnego (jak wyżej),
- 10) gromadzenie innych danych – stosownie do zaopatrzenia przez zgłaszanych przez Wojskową Służbę Zdrowia (przez Biuro Wojskowe),

- 11) Opracowanie i uzgodnienie projektów zarządzeń związanych z powyższymi zagadnieniami.

VI. Służba zdrowia i opieka dla ludności cywilnej. W celu zapewnienia spokoju i bezpieczeństwa oraz opieki nad rodziną:

- 1) przygotowanie wznowienia akcji pomocy rodzinom wojskowych (sprawa wysokości zasiłków),
- 2) pomoc dla inwalidów wojskowych i cywilnych,
- 3) masowa akcja pomocy ludności, ze szczególnym uwzględnieniem pomocy dzieciom,
- 4) akcja pomocy ludności powracającej,
- 5) akcja pomocy dla więźniów politycznych, zwolnionych z więzień i obozów koncentracyjnych,
- 6) akcja ochrony zdrowia – walka z epidemiami,
- 7) walka z gruźlicą i chorobami społecznymi,
- 8) ewidencja zakładów pracy, liczących więcej niż 50 pracowników (rodzaj zakładu, właściciel, liczba personelu, obecna sytuacja zakładu),
- 9) ewidencja nieczynnych zakładów pracy (dla ewentualnego przymusowego uruchomienia, bądź wykorzystania na inne cele),
- 10) gromadzenie informacji o działalności Urzędów Pracy,
- 11) zarządzenia w sprawie ochrony zakładów pracy.

POSTULATY SIŁ ZBROJNYCH do DEPARTAMENTU PRZEMYSŁU I HANDLU

A. POSTULATY ORGANIZACYJNE

I. Organizacja władz. Utworzenie aparatu administracji zastępczej w ramach uchwalonych przez P. K. P. we wrześniu 1940r. i zatwierdzonych przez Tymcz.[asowego] Del.[egata] Rz.[ądu] w porozumieniu z Komend.[antem] S. S. S., a to:

- 1) na szczeblu zwierzchnim [dopisek ręczny – jest]
- 2) „ „ okręgów (województw) [dopisek ręczny – W[arsza]wa]
- 3) „ „ powiatów – [dopisek ręczny – nie ma]
- 4) „ szczeblach samorządu gospodarczego

5) „ terenie Rzeczypospolitej

II. wyznaczenie obsady osobowej na wszystkich szczeblach:

- 1) na czas wystąpienia zbrojnego i okres walki w szczególności w Departamencie
- 2) kierowników wydziałów przemysłu, rzemiosła i handlu

B. INNE POSTULATY

Ogólne

III. Opracowanie projektów rozporządzeń wykonawczych do Ustaw i Rozporządzeń Prezydenta RP. W potrzebnym zakresie, lub zmian do nich – dla wydania ich przez Delegata Rządu.

IV. Ustalenie stosunku do ustawodawstwa, wprowadzonego przez okupanta:

- 1) które rozporządzenia i zarządzenia uchylić,
- 2) „ utrzymać na okres przejściowy (z uwagi na luki w prawie polskim i możliwość zastosowania ich do osób narodowości niemieckiej w sensie retorsji):
 - a) bez zmian
 - b) po uprzednim wprowadzeniu zmian.

V. Przygotowanie projektów zarządzeń, rozporządzeń oraz powołania do życia przymusowych organizacji przedsiębiorstw przemysłowych i górniczych (ewent. Zrzeszeń i związków gospodarczych), mających na celu wytwarzanie, przetwarzanie, gromadzenie i rozdziału zasadniczych surowców, półfabrykatów i fabrykatów.

VI. Sformułowanie postulatów w sprawie reklamacji od czynnej służby wojskowej niezbędnych pracowników i fachowców.

P.[rzemysł] W.[ojenny]

VII. Zewidencjonowanie zakładów i warsztatów należących przed wojną do ścisłego P. W. Lub też współpracujących z P. W.

VIII. Uzupełnienie W[ydziałom] W[ojskowym] ewidencji przez wykaz zakładów i warsztatów, użytkowanych obecnie dodatkowo przez okupanta dla celów wojskowych.

IX. Ewidencje W. W. Należy sporządzić, dzieląc warsztaty i zakłady w zależności od rodzaju sprzętu i materiałów wojskowych, które produkowały lub produkują. Ewidencja powinna obejmować:

- 1) stan instalacji (obrabiarki, urządzenia),
- 2) zdolność produkcyjna poprzednia i obecna
- 3) obecne zatrudnienie
- 4) stan personelu fachowego, potrzebnego do uruchomienia
- 5) zapasy surowców, materiałów pomocniczych
- 6) źródła energii
- 7) w razie wywiezienia instalacji, wskazanie w miarę możliwości dokąd zostały wywiezione.

X. Sporządzenie wykazów zakładów i warsztatów zastępczych, które mogłyby być w razie potrzeby przerzucone całkowicie lub na produkcję bądź reperację sprzętu wojskowego.

XI. Sporządzenie wykazu do opanowania których [tak w oryginale] będzie potrzebna pomoc oddziałów wojskowych lub organów bezpieczeństwa publicznego.

XII. Rozpatrzenie możliwości użycia przemysłu chałupniczego dla produkcji i reperacji sprzętu i materiałów wojskowych.

XIII. Przygotowanie odpowiednich kadr fachowców, zwłaszcza w działach mechanicznym i elektrycznym, drogą:

- 1) dopilnowania łączności ze szkolnictwem zawodowym jak najintensywniejszego szkolenia techników i rzemieślników
- 2) udzielania szkołom jak największej pomocy przez odpowiedni przydział praktyk i subsydiowania zdolniejszych uczniów

XIV. Szkolenie i dostarczenie wojsku do wiosny 1942r. minimum 10. 000 fachowców w dziale motoryzacyjnym (teoretycznie i lotniczych (teoretycznie).

XV. Przygotowanie planu koniecznego zaopatrzenia zakładów i warsztatów (wym. W p. IX, X I XII) w surowce, półfabrykaty, węgiel i energię elektryczną, smary, benzynę i inne materiały pomocnicze:

- 1) pod względem zdolności (przetwórczej) i ewent.[ualnie] rezerw odpowiednich zakładów pomocniczych
- 2) pod względem potrzeb komunikacyjnych
- 3) zapewnienia dostatecznej łączności między poszczególnymi działami przemysłowymi, współpracującymi przy wytwarzaniu i reperacji sprzętu i materiałów wojskowych

XVI. przygotowanie w porozumieniu z wojskiem planu zatrudnienia zakładów przy wytwarzaniu lub reperacji sprzętu wojskowego. Stałe korygowanie tego planu w zależności od zmian możliwości wytwórczych, spowodowanych przez posunięcia okupanta.

XVII. Ustalenie ilości fachowców, którzy na podstawie ustawy o świadczeniach osobistych, mogą być powołani do pracy w przemyśle.

Przemysł węglowy.

XVIII. Sporządzenie wykazu kopalń obejmujących:

- 1) charakter wydobywania węgla
- 2) zdolność produkcyjna poprzednia i obecna
- 3) obecne zatrudnienie
- 4) stan personelu fachowego polskiego i braki w tym zakresie
- 5) stan instalacji
- 6) zapasy materiałów pomocniczych

XIX. Ustalenie planu rozdziału węgla wg następujących kolejności:

- 1) kolej
- 2) p. w.
- 3) samorządy (ins.[tytucje] użyt.[eczności] publ[icznej]) itp.
- 4) wojsko

Przemysł naftowy

XX. Sporządzenie wykazu kopalń, obejmującego:

- 1) podział na sektory
- 2) charakter wydobywanej ropy
- 3) zdolność produkcyjna poprzednia i obecna
- 4) stan personelu fachowego

XXI. Ustalenie dla każdego sektora komisarza odpowiedzialnego za przyjęcie majątku i za właściwe wydobywanie ropy.

XXII. Ustalenie planu zaopatrzenia kopalń w niezbędne instalacje, rury, materiały pomocnicze i energię.

XXIII. Przygotowanie objęcia w zarząd przymusowy zakładów magazynowania ropy i zorganizowanie odbioru poszczególnych kopalń oraz właściwego magazynowania wg charakteru ropy.

XXIV. Zestawienie wykazu fachowców, obecnie niezatrudnionych w górnictwie naftowym, a niezbędnych po objęciu kopalni.

XXV. zewidencjonowanie wszystkich rafinerii, gazofiniarni itp.,

XXVI. Zebranie poszczególnych danych technicznych i personalnych dotyczących tych zakładów.

XXVII. Określenie zakładów, do których przejęcia i zabezpieczenia potrzebna będzie pomoc oddziałów wojskowych lub organów bezpieczeństwa publicznego.

XXVIII. Zajęcie stanowiska w stosunku do wprowadzonego przez okupanta monopolu olei mineralnych.

XXIX. Rozpatrzenie sprawy zabezpieczenia gazociągów (ew. wnioski do wojska lub organów służby bezp. publicz.)

XXX. Ustalenie planu rozdziału i smarów wg kolejności:

1) wojsko

2) p. w.

3) kolej

4) inne

Elektrownie.

XXXI. Zewidencjonowanie wszelkich zakładów elektrycznych do wytwarzania, przetwarzania, przesyłania lub rozdzielania energii elektrycznej.

XXXII. Zebranie danych technicznych i personalnych dotyczących zakładów elektrycznych.

XXXIII. Określenie tych zakładów elektrycznych, do których będzie konieczna pomoc oddziałów wojskowych lub organów służby bezp. publicz.

XXXIV. Zapewnienie dostawy energii elektrycznej dla potrzeb P. W.

Przemysł żel.[aza] i metali kolorowych

XXXV. Zewidencjonowanie kopalń, hut i stalowni (analogicznie do P. W.)

Przemysł przetwórczy

XXXVI. w szczególności: metalowy, elektrotechniczny (radiotechniczny, przemysł elektrotechniki samochodowej), chemiczny, włókienniczy, papierniczy – celuloza, graficzny, drzewny, garbarski, mineralny (cementowy), itp.

XXXVII. Sporządzenie wykazu większych i mniejszych zakładów analogicznych do P. W.

Handel

XXXVIII. Sporządzenie wykazu przedsiębiorstw handlowych usługowych, zdolnych do podejmowania większych dostaw i robót na potrzeby wojska.

Wykaz ten powinien uwzględniać:

- 1) zakres działania (artykuły sprzedaży lub rodzaj robót)
- 2) możliwości obrotowe
- 3) możliwości kredytowe

XXXIX. Sporządzenie wykazu specjalnych instytucji gospodarczych wojennych (urzędów zagospodarowania, central handlowych itp.), z uwzględnieniem:

- 1) charakteru prawnego
- 2) ustawowego i faktycznego zakresu działania
- 3) stanu personelu polskiego wraz z zakwalifikowaniem możliwości jego ewent. Zatrzymania

POSTULATY SIŁ ZBROJNYCH do DEPARTAMENTU ROLNICTWA.

A. POSTULATY ORGANIZACYJNE.

I. Organizacja władz. Utworzenie aparatu administracji zastępczej, w ramach uchwalonych przez P. K. P. we wrześniu 1940r. i zatwierdzonych przez Tymcz.[asowego] Del.[egata] Rz.[ądu] w porozumieniu z Komend.[antem] Gł.[ównym] S. S. S, a to:

- 1) na szczeblu zwierzchnim
- 2) na szczeblu okręgów (województw) [dop. ręczny: Warszawa
prowincja, Kraków, Śląsk – w Krakowie, Pomorze – w Warszawie,
Wołyń, Lublin, Radom]
- 3) na szczeblu powiatów
- 4) na szczeblu gmin miejskich i wiejskich,
- 5) na terenie Rzeczypospolitej.

II. Wyznaczenie obsady osobowej na wszystkich szczeblach: na czas wystąpienia zbrojnego i okres walki.

III. Mobilizacja sił rolniczych, przewiezienie i ewentualne dostarczenie sił fachowych do pracy w administracji państwowej, samorządowej, względnie w organizacjach specjalnych w zakresie rolnictwa.

B. INNE POSTULATY.

- IV. Opracowanie projektów rozporządzeń wykonawczych do Ustaw i Rozporządzeń Prezydenta RP. W potrzebnym zakresie lub zmian do nich – dla wydania ich przez Delegata Rządu.
- V. Ustalenie stosunku do ustawodawstwa, wprowadzonego przez okupanta:
- 1) które rozporządzenia i zarządzenia uchylić,
 - 2) które utrzymać na okres przejściowy (z uwagi na luki w prawie polskim i możliwość zastosowania ich do osób narodowości niemieckiej w sensie retorsji):
 - a) bez zmian,
 - b) po uprzednim wprowadzeniu zmian.

Produkcja rolna.

- VI. Stała znajomość (obserwacja i notowania) stanu rolnictwa na poszczególnych terenach:
- 1) stan produkcji rolnej,
 - 2) potrzeby rolnictwa w zakresie środków produkcji
 - 3) stan zapasów środków produkcji w składach magazynach central handlowych.
- VII. Organizacja produkcji rolnej niezbędnej dla pokrycia zapotrzebowania kraju w środki wyżywienia i niezbędne surowce pochodzenia zwierzęcego:
- 1) w zależności od okresu produkcji (wiosna, lato, jesień, zorganizowanie dostaw nasion, nawozów, sprzężaju, maszyn, środków pędnych, sił roboczych),
 - 2) zorganizowanie ewentualnej samopomocy sąsiedzkiej,
 - 3) przydzielenie do obróbki lub obsiewu względnie sprzętu – terenów gospodarstw opuszczonych, gospodarstwom silniejszym.
- VIII. Ochrona materiału siewnego i inwentarza produkcyjnego niezbędnego w gospodarstwach do utrzymania produkcji (określenie minimum).
- IX. Ochrona materiału zarodowego: konie, bydło i trzoda chlewna, całkowita ochrona owiec.
- X. Organizacja służby weterynaryjnej na poszczególnych szczeblach administracji państwowej i samorządowej do walki z chorobami zakaźnymi:
- 1) zorganizowanie dostaw niezbędnych surowic i szczepionek,

- 2) ustalenie metod walki z poszczególnymi chorobami,
- 3) zapewnienie środków dezynfekcyjnych niezbędnych przy likwidowaniu zwierzęcych chorób zakaźnych.

XI. Organizacja nadzoru nad ubojem w rzeźniach i kontroli zdrowotności przewożonego, względnie pochodzącego z uboju pozarzeźnianego.

Przetwórstwo

XII. Znajomość stanu organizacyjnego i potrzeb aparatu przetwórczego, stopnia jego wykorzystania, kierunku produkcji, zapasów surowców i środków produkcji materiałów pędnych itp. W zakresie:

- 1) mleczarstwa i serowarstwa,
- 2) przemysłu mięsnego,
- 3) przemysłu konserw (mięsnego i roślinnego),
- 4) młynarstwa, kaszarstwa, piekarnictwa,
- 5) cukrownictwa,
- 6) gorzelnictwa,
- 7) browarnictwa.

Obrót

XIII. Organizacja nadzoru nad aparatem handlowym (np. nad niektórymi centralami), o ile prowadzą obrót surowcami lub produkcjami mającymi większe znaczenie dla produkcji krajowej, zaspokojenie niektórych potrzeb wojska lub ludności cywilnej.

Sprawy agrarne.

XIV. Zawieszenie na okres walk prac z zakresu problemów agrarnych (parcelacja, scalanie, znoszenie służebności, meljoracje) ograniczając się do wykonywania najniezbędniejszych zadań (ustalenie w jakich przypadkach i ewent. w jakich fazach postępowania wskazane jest prowadzenie dalej rozpoczętych prac agrarnych). Powodem powyższego jest:

- 1) Konieczność skoncentrowania sił do wykonania najpilniejszych zadań z zakresu produkcji rolnej,
- 2) ubytek fachowców w dziedzinie techniki (melioracji – miernictwa) i brak dopływu nowych sił (zamknięte uczelnie),

- 3) nieobecność (emigracja, wysiedlenie, obozy koncentracyjne, obozy jeńców w wojsku) wielu fachowców,
- 4) potrzeba przewidzenia pewnej liczby fachowców dla terenów odzyskanych.

XV. Rozpatrzenie sprawy powrotu Polaków, właścicieli gospodarstw rolnych, na swoje gospodarstwa z uwzględnieniem przypadków:

- 1) zmian obszarów i granic gospodarstw (zagadnienie ładu i bezpieczeństwa),
- 2) całkowitej likwidacji gospodarstw, tak większych jak i mniejszych (np. włączanie drobnych gospodarstw do obszaru do obszaru większego majątku, scalenie drobnych gospodarstw z likwidacją gospodarstw karłowatych, założenie lotnisk na obszarach gospodarstw większych i drobnych, objęcie znacznie większych terenów pod budowę fabryk, kolei, dróg bitych itp.)

XVI. Zakaz samowolnego usuwania urządzeń wojskowych dokonanych tak przez wojsko polskie, jak i okupacyjne (np. założenie lotniska, tereny zajęte pod fortyfikacje, koleje, drogi bite itp.) Wszystkie te tereny przynajmniej do końca wojny pozostają w zarządzie ustawowym wojska.

POSTULATY SIŁ ZBROJNYCH do GŁÓWNEGO URZĘDU WYŻYWIENIA PRZY DEPARTAMENCIE ROLNICTWA.

A. POSTULATY ORGANIZACYJNE.

I. Organizacja władz i urzędów dysponujących. Utworzenie aparatu administracji zastępczej, w ramach uchwalonych przez P. K. P. we wrześniu 1940r. i zatwierdzonych przez Tymcz.[asowego] Del.[egata] Rz.[ądu] w porozumieniu z Komend.[antem] Gł.[ównym] S. S. S, a to:

- 1) na szczeblu zwierzchnim
- 2) na szczeblu okręgów (województw)
- 3) na szczeblu powiatów
- 4) na szczeblu gmin miejskich i wiejskich,
- 5) na terenie Rzeczypospolita.

II. Organizacja aparatu pośredniczącego (skupu)

1) ustalenie celowości i stopnia wykorzystania zrzeszeń (handlowych i handlujących)

2) ustalenie potrzeby tworzenia nowych (np. połączenia pracujących w jednym dziale obrotu na poszczególnych terenach)

III. Organizacja aparatu magazynowania, przemiału i przetwarzania.

Sporządzenie możliwie dokładnych danych o poniżej wymienionych instytucjach, zakładach i przedsiębiorstwach, w szczególności:

1) podanie miejscowości,

2) zdolności przeciętnej magazynowania, przemiału i przetwarzania,

3) obsługi (ilość pracowników, Polaków, Niemców i innych),

4) zapasów (aktualnych)

a) elewatory, magazyny,

b) młyny,

c) fabryki konserw mięsnych, jarzynowych, marmolad, kawy, cykorii, itp.,

d) cukrownie,

e) kaszarnia,

f) i inne

IV. Organizacja aparatu rozdzielczego.

1) dla celów przetwórczych,

2) dla celów wojska, bezpieczeństwa i komunikacji,

3) dla celów żywienia ludności i inwentarza poza terenem produkcji,

4) dla celów żywienia ludności i inwentarza w miejscu produkcji.

INNE POSTULATY.

V. Opracowanie projektów rozporządzeń wykonawczych do Ustaw i Rozporządzeń Prezydenta RP. W potrzebnym zakresie lub zmian do nich – dla wydania ich przez Delegata Rządu.

VI. Ustalenie stosunku do ustawodawstwa, wprowadzonego przez okupanta:

1) które rozporządzenia i zarządzenia uchylić,

2) które utrzymać na okres przejściowy (z uwagi na luki w prawie polskim i możliwość zastosowania ich do osób narodowości niemieckiej w sensie retorsyj):

a) bez zmian,

b) po uprzednim wprowadzeniu zmian.

VII. Ustalenie zasad współpracy Wojska z aparatem wyżywienia.

VIII. Ustalenie zasad wyżywienia kraju – dla potrzeb wojska i ludności cywilnej.

- 1) handel wolny czy koncesjonowany,
- 2) całkowita reglamentacja,
- 3) częściowa,
- 4) w stosunku do jakich artykułów pochodzenia zwierzęcego
- 5) „ „ „ „ roślinnego,
- 6) w stosunku do jakich artykułów przemysłowych, tekstylnych oraz opałowych (węgiel, nafta, drzewo, nawozy sztuczne, maszyny rolnicze, ubrania, obuwie, mydło),
- 7) w stosunku do jakich ośrodków kraju (duże i małe miasta, ośrodki przemysłowe itp.),
- 8) dopuszczenie, względnie skasowanie wolnego obrotu podlegającymi systemowi wyżywienia.

IX. Normy aprowizacyjne.

X. Ceny na artykuły podlegające wyżywieniu.

XI. przewidzenie odpowiedniej ilości środków obrotowych:

- 1) dla wojska, na zakup środków wyżywienia ludzi i zwierząt,
- 2) dla aparatu skupu.

XII. Wskazanie obiektów, których Dep.[apartamentu] nie obejmuje własnymi siłami i zajdzie potrzeba użycia wojska lub organów służby bezpieczeństwa publicznego.

POSTULATY SIŁ ZBROJNYCH do DEPARTAMENTU KOMUNIKACJI.

A. POSTULATY OGÓLNE

I. Opracowanie projektów nowych dekretów, które uregulują dziedzinę nieobjętą prawem polskim, ani też rozporządzeniami okupacyjnymi.

II. Ustalenie stosunku do ustawodawstwa, wprowadzonego przez okupanta:

- 1) które rozporządzenia i zarządzenia uchylić,

2) które utrzymać na okres przejściowy (z uwagi na luki w prawie polskim i możliwość zastosowania ich do osób narodowości niemieckiej w sensie retorsji):

a) bez zmian

b) po uprzednim wprowadzeniu zmian

POSTULATY SZCZEGÓŁOWE

A. POSTULATY ORGANIZACYJNE.

III. Organizacja władz. Utworzenie aparatu administracji zastępczej w ramach uchwalonych przez PKP we wrześniu 1940r. i zatwierdzonych przez Tymcz.[asowego] Del.[egata] Rządu w porozumieniu z Komend.[antem] Gł.[ównym] S. S. S., a to:

- 1) na szczeblu zwierzchnim,
- 2) na szczeblu okręgów (województw),
- 3) na szczeblu oddziałów kolejowych,
- 4) na szczeblu węzłów kolejowych,
- 5) na terenie Rzeczypospolitej.

IV. Ustalenie zasad i kompetencji w doborze i wyznaczeniu fachowego personelu na wszystkie stanowiska:

- 1) w dziedzinie mechanicznej,
- 2) w dziedzinie ruchu,
- 3) w dziedzinie drogowej.

V. Ustalenie ram organizacyjnych Tajnej Organizacji Kolejowej na szczeblach wszystkich instancji wraz z podziałem sieci kolejowej na okręgi:

- 1) w dziedzinie mechanicznej,
- 2) w dziedzinie ruchu,
- 3) w dziedzinie drogowej

VI. Ustalenie zasad funkcjonowania i sposobów pracy Tajnej Organizacji Kolejowej na szczeblach wszystkich instancji:

- 1) w dziedzinie mechanicznej,
- 2) w dziedzinie ruchu,
- 3) w dziedzinie drogowej

VII. Ustalenie ram organizacyjnych Wojennej Organizacji Kolejowej na szczeblach wszystkich instancji oraz opracowanie wytycznych dla przejścia z Tajnej Organizacji Kolejowej na Wojenną Organizację Kolejową:

- 1) w dziedzinie mechanicznej,
- 2) w dziedzinie ruchu,
- 3) w dziedzinie drogowej

B. INNE POSTULATY

VIII. Opracowanie zasad i wytycznych dla przygotowania szczegółowych planów opanowania aparatu kolejowego i jego zabezpieczenia:

- 1) w dziedzinie mechanicznej:
 - a) taboru kolejowego
 - b) obiektów trakcyjnych,
 - c) obiektów warsztatowych,
 - d) magazynów trakcyjnych i warsztatowych oraz całego aparatu należącego do służby mechanicznej
- 2) w dziedzinie ruchu:
 - a) stacji kolejowych,
 - b) urządzeń ruchu,
 - c) magazynów zasobów służby ruchu oraz całego aparatu należącego do służby ruchu.
- 3) w dziedzinie drogowej:
 - a) sieci kolejowych,
 - b) obiektów drogowych,
 - c) magazynów zasobów służby drogowej oraz całego aparatu należącego do służby drogowej.

IX. Uruchomienie aparatu kolejowego:

- 1) w dziedzinie mechanicznej (jak wyżej),
- 2) w dziedzinie ruchu (jak wyżej),
- 3) w dziedzinie drogowej (jak wyżej)

X. Odbudowa aparatu kolejowego i przygotowanie go do możliwości podjęcia pracy transportowo-kolejowej:

- 1) w dziedzinie mechanicznej (jak wyżej).
- 2) w dziedzinie ruchu (jak wyżej),

3) w dziedzinie drogowej (jak wyżej)

XI. Opracowanie wytycznych w sprawie zaopatrzenia w niezbędne materiały potrzebne do budowy i do przygotowania poszczególnych służb do możliwości podjęcia normalnej pracy, uwzględniając – (i przygotowując zapotrzebowania), konieczność importu pewnych surowców lub materiałów z zagranicy:

1) w dziedzinie mechanicznej (jak wyżej),

2) w dziedzinie ruchu (jak wyżej),

3) w dziedzinie drogowej (jak wyżej)

XII. Ustalenie wytycznych dla sposobu przeprowadzenia różnych prac dywersyjnych i sabotażowych, dla opracowania ich planów i dla ich wykonania, w celu unieruchomienia kolei:

1) w dziedzinie mechanicznej (jak wyżej),

2) w dziedzinie ruchu (jak wyżej),

3) w dziedzinie drogowej (jak wyżej)

XIII. Ustalenie potrzeb Sił Zbrojnych i administracji cywilnej, w okresie walk w dziedzinie przewozów.

XIV. Opracowanie zasad i wytycznych dla mobilizacji personelu kolejowego:

1) w dziedzinie mechanicznej (jak wyżej),

2) w dziedzinie ruchu (jak wyżej),

3) w dziedzinie drogowej (jak wyżej)

XV. Opracowanie wytycznych dla formowania fachowych oddziałów kolejowych wraz z wykazaniem celów ich formowania:

1) w dziedzinie mechanicznej (jak wyżej),

2) w dziedzinie ruchu (jak wyżej),

3) w dziedzinie drogowej (jak wyżej)

XVI. Przepracowanie zagadnienia wyżywienia personelu kolejowego na zasadach przyjętych dla wojska.

A. POSTULATY ORGANIZACYJNE.

Drogi lądowe

XVII. Organizacja władz (jak w pkt. III)

XVIII. Wyznaczenie obsady osobowej na wszystkich szczeblach: na czas wystąpienia zbrojnego i na okres walki.

XIX. Wypytowanie drużyn technicznych (drużyny do odbudowy mostów, do szybkich napraw drogowych, usuwania przeszkód na drogach) i przygotowania planów powołania do służby w odpowiednim czasie.

B. INNE POSTULATY.

XX. Zabezpieczenie istniejących mostów.

XXI. Przygotowanie typów mostów prowizorycznych na wypadek zniszczenia mostów istniejących.

XXII. Szybka odbudowa zniszczonych obiektów, rozpatrzenie i przygotowanie zarządzeń dostaw materiałów niezbędnych dla reperacji, do odbudowy i budowy mostów.

XXIII. Porozumienie z innymi Departamentami w sprawie zabezpieczenia dostaw materiałów do odbudowy i budowy.

XXIV. Przygotowanie przepisów przejściowych o ruchu na drogach.

XXV. Przygotowanie zarządzeń o rejestracji pojazdów mechanicznych.

A. POSTULATY ORGANIZACYJNE.

Drogi wodne

XXVI. Organizacja władz (jak w pkt. III).

XXVII. Wyznaczenie obsady osobowej (jak w pkt. XVIII).

B. INNE POSTULATY

XXVIII. Unieruchomienie i opanowanie taboru rzeczowego.

XXIX. Zabezpieczenie budowli wodnych.

XXX. Unieruchomienie taboru rzeczowego dla CELÓW:

- 1) wojny,
- 2) przemysłu,
- 3) ludności.

XXXI. Przygotowanie przepisów o ruchu na drogach wodnych.

XXXII. Przygotowanie przepisów o rejestracji taboru rzeczowego.

XXXIII. Utrzymanie normalnej pracy w Instytucie Hydrograficznym.

XXXIV. Utrzymanie normalnej pracy w P. I. M.

**POSTULATY SIŁ ZBROJNYCH do
DEPARTAMENTU POCZT I TELEGRAFÓW**

A. POSTULATY ORGANIZACYJNE

I. Organizacja władz. Utworzenie aparatu administracji zastępczej, w ramach uchwalonych przez P. K. P. we wrześniu i zatwierdzonych przez Tymcz.[asowego] Del.[egata] Rz.[ądu] w porozumieniu z Komend.[antem] Gł.[ównym] S. S. S., a to:

- 1) na szczeblu zwierzchnim w szczególności
 - a) kierownika Sekcji telekomunikacyjnej,
 - b) kierownika Sekcji Poczтовой (w zakresie uruchomienia poczty polowej)
 - c) kierownika Sekcji Ogólno-Administracyjnej (w zakresie zapewniającym załatwienie spraw w tej dziedzinie – związanych z potrzebami telekomunikacji poczty polowej).
- 2) na szczeblu okręgów (województwie), w szczególności w dziedzinie telekomunikacji i poczty polowej,
- 3) urzędy radiokomunikacyjne
- 4) rejonowe urzędy telef.[oniczno] – telegraf.[iczne],
- 5) nadzory teletechniczne,
- 6) posterunki monterskie teletechniczne,
- 7) podporządkowanie Departamentowi przedsiębiorstw: P. A. S. T. i Polskie Radio (art. 18, pkt. 2 ustawy o komunikacjach w służbie obrony państwa)
- 8) w urzędach pocztowo-telegraficznych należy wyodrębnić działy telekomunikacyjne i zapewnić ścisłą jednotorowość zależności i rozkazodstwa w telekomunikacji od góry do dołu,
- 9) na terenie Rzeczypospolitej,
- 10) na terenach odzyskanych.

II. Wyznaczenie obsady osobowej na wszystkich szczeblach:

- 1) na okres konspiracji
- 2) na czas wystąpienia zbrojnego
- 3) na okres walki

- III. Wytypowanie na wszystkich szczeblach dalszych obsad technicznych (łącznie z drużynami teletechnicznymi (eksploatacyjnych i pomocniczych) i przygotowanie planów powołania ich do służby w odpowiednim czasie.

B. INNE POSTULATY

- IV. Opracowanie projektów rozporządzeń wykonawczych do Ustaw i Rozporządzeń Prezydenta RP. W potrzebnym zakresie lub zmian dla wydania ich przez Delegata Rządu.
- V. Ustalenie stosunku do ustawodawstwa wprowadzonego przez okupanta:
- 1) które rozporządzenia i zarządzenia uchylić
 - 2) które utrzymać na okres przejściowy (z uwagi na luki w prawie polskim i możliwość zastosowania ich do osób narodowości niemieckiej w sensie retorsji)
 - a) bez zmian
 - b) po uprzednim wprowadzeniu zmian
- VI. Przygotowanie ważnych punktów telekomunikacyjnych do przerywania na moment powstania, a równocześnie przygotowania materiałów i środków dla ich uruchomienia
- VII. Przygotowanie opanowania urzędów telekomunikacyjnych z ustaleniem:
- 1) wykazu urzędów w kolejności ważności,
 - 2) liczebności załogi wroga,
 - 3) własnych sił i środków do opanowania,
 - 4) potrzebnych sił i środków wojskowych lub organów służby bezpieczeństwa publicznego.
- VIII. Przygotowanie zabezpieczenia urządzeń telekomunikacyjnych i majątku pocztowego od zniszczenia, uszkodzeń i kradzieży przez wroga i elementy przestępcze, obejmujące:
- 1) ustalenie sposobów dostosowanych do lokalnych warunków,
 - 2) przygotowanie sił i środków własnych,
 - 3) zaopatrzenie sił i środków wojskowych oraz organów służby bezp. publ.
 - 4) przygotowanie racjonalnego wykorzystania rozp.[orzędzenia] Prezyd.[enta] RP o osobistych świadczeniach wojennych szczególnie w art. 25 pkt.3

IX. Wykonanie i utrzymanie w aktualności:

- 1) planu sieci telef.[oniczno]–telegraf.[icznej] (przebieg linii z wykazaniem ilości przewodów),
- 2) schematu przewodów telef.-telegraf. (szczegółowy przebieg poszczególnych przewodów i punktów łączenia)
(plany i schematy są tajne i odbitek nie wolno wydawać nikomu bez dyspozycji Szefa Biura Wojsk.[owego] P.[oczt] i T.[elegrafów])

X. Przygotowanie zamknięcia ruchu telekomunikacyjnego i pocztowego z chwilą wystąpienia zbrojnego i uruchomienia go do celów walki.

XI. Opracowanie sposobów i planów konfiskaty radioodbiorników i przydziału wg ważności potrzeb.

XII. Opracowanie metod szybkiej naprawy i budowy urządzeń telekomunikacyjnych:

- 1) kolejność kierunków wg ważności,
- 2) „ ilości uruchamianych urządzeń,
- 3) postępowanie w wypadkach braku ludzi, wzgl.[ędnie] narzędzi i materiałów (technika usuwania uszkodzeń, szczególnie masowych).

XIII. Przygotowanie zaopatrzenia poszczególnych placówek w narzędzia, materiały, części zamienne, środki przewozowe (motocykle, samochody), żywność, ubranie, obuwie do pracy, itp.:

- 1) ustalenie potrzeb – miejsc i ważności,
- 2) „ źródeł ich zaspokojenia,
- 3) „ sposobów ich rozprowadzenia,
- 4) „ środków zaradczych w wypadkach niemożności realizacji potrzeb w całości lub częściowo.

XIV. Przepracowanie zagadnienia wyżywienia personelu teletechnicznego i poczty polowej na zasadach przyjętych dla wojska.

XV. Ustalenie sposobów racjonalnego uszkodzenia urządzeń telekomunikacyjnych przed opanowaniem ich przez wroga:

- 1) dla urządzeń telefonicznych,
- 2) „ telegraficznych,
- 3) „ radiotechnicznych.

XVI. Przygotowanie instrukcji służby ruchu telef.[onicznego].
Telegraf.[icznego] i radiokom.[unikacyjnego] na okres walki.

XVII. Przygotowanie uruchomienia poczty polowej w okresie walki.

XVIII. Przygotowanie zagadnienia cenzury.